

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **R. F.**, zast. Mgr. Marií Broučkovou, advokátkou se sídlem Mrkvičkova 1355/34, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 10. 2024, č. j. 60 Ad 18/2023-82,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovaný **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 10. 2023, č. j. MPSV-2023/224603-913. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl stěžovatelovo odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Českých Budějovicích (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 5. 9. 2023, č. j. 115160/23/Pl, kterým stěžovateli nebyla přiznána dávka státní sociální podpory příspěvek na bydlení ode dne 1. 1. 2022. Stěžovateli tato dávka nebyla přiznána, neboť jím obývaná místnost v objektu v rekreačním areálu na adrese č. e. X Ch. – R. nesplňovala definici bytu podle § 24 odst. 5 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“).

[2] Stěžovatel brojil proti rozhodnutí žalovaného žalobou, kterou krajský soud podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl. Krajský soud konstatoval, že je definice bytu pro účely posouzení nároku na přiznání příspěvku na bydlení vymezena materiálním kritériem (stavebně-technické uspořádání a vybavení) a formálním kritériem (určení užívání prostor k trvalému obývání či kolaudace). Stěžovatel sice předložil souhlas Městského úřadu Milevsko (stavebního úřadu) se změnou účelu užívání stavby ze dne 10. 5. 2021, č. j. MM 25084/2021 ORR/Hře, z toho se ovšem podává pouze to, že stavební úřad souhlasil

se změnou účelu jím obývané místnosti (číslo 1.02) z klubovny na „místnost pro bydlení“. Naopak z tohoto souhlasu nevyplývá schválení užívání místnosti coby bytu nebo místnosti určené k trvalému obývání (či takto zkolaudované), jak požaduje zákon o státní sociální podpoře. Žalovaný nepochybil, když vycházel ze sdělení stavebního úřadu ze dne 14. 3. 2022, č. j. MM 18285/2022 ORR/Hře, ze kterého plyne jednoznačný závěr, že užívaná místnost nesplňuje definici bytu podle zákona o státní sociální podpoře.

[3] Stěžovatel bydlí v samostatné místnosti ve stavbě vedené podle katastru nemovitostí jako objekt občanské vybavenosti a podle dokumentace pro oznámení změny v užívání se jedná o rekreační a sportovní zařízení. Z nájemní smlouvy vyplynulo, že stěžovatel obývá jediný pokoj a sociální zařízení spolu s místností pro stravování je oprávněn využívat jako společné. Sdílení sociálních místností je přitom znak toho, že objekt není určen k trvalému bydlení. Stěžovatel měl k dispozici dva záchody (místnost č. 1.04 a 1.05 značené jako „WC muži“ a „WC ženy“), které jsou přístupné ze společných prostor. Budova dále obsahuje místnosti označené jako „PŘÍPRAVA JÍDEL-NÁPOJŮ“ (místnost č. 1.07) a „HYG. ZÁZ.-SPRCHA + WC“ (místnost č. 1.09), přičemž obě tyto místnosti jsou přístupné z místnosti „VÝČEP“ (místnost č. 1.10), resp. přes chodbu. Toto uspořádání bylo rozhodné pro posouzení, zda je prostor s ohledem na jeho stavebně-technické uspořádání možno považovat za byt. Situace, kdy stěžovatel obývá jediný pokoj a sociální zařízení a místnost pro přípravu pokrmů a nápojů sdílí, nepochybně neodpovídá situaci předjímané zákonem; nejde o místnost či soubor místností, které by stavebně-technickým uspořádáním a vybavením splňovaly požadavky na trvalé bydlení a byly k tomuto způsobu užívání určeny. Užívaná místnost se nachází v objektu občanské vybavenosti sloužícího jako rekreační zařízení, objekt je veřejně přístupný a WC, místnost pro přípravu jídel i sprcha jsou přístupné jen přes místnosti, které jsou otevřeny veřejnosti.

[4] Krajský soud upozornil, že podle § 10 odst. 6 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o technických požadavcích na stavby“), musí mít byt alespoň jednu záchodovou mísu a koupelnu; užívaná místnost přitom není součástí bytu, který by byl záchodovou mísou a koupelnou vybaven. V této souvislosti krajský soud uzavřel, že stěžovatelem obývaná místnost stavebně technickým uspořádáním a vybavením nesplňuje požadavky na trvalé bydlení a není k tomuto účelu užívání určena podle stavebního zákona, a není tedy bytem ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Na tom nemohlo nic změnit ani sdělení stavebního úřadu ze dne 25. 4. 2024 učiněné v jiné věci, ze kterého vyplývá, že posuzovaná místnost splňuje technické požadavky obytné místnosti; z tohoto sdělení není zřejmé, co konkrétního tím má stavební úřad na mysli, neboť závěrem uvedl, že souhlasem ze dne 10. 5. 2021 souhlasil „se změnou v užívání místnosti klubovny na místnost pro bydlení, ale nikoliv změnu na byt (bytovou jednotku)“. Na posouzení ničeho nemění ani stěžovatelem předložený záznam z místního šetření krajské hygienické stanice ze dne 14. 10. 2024, ze kterého vyplývá, že byla na místnosti „Hyg. ZÁZ.-SPRCHA + WC“ (1.09) umístěna cedule „PRIVÁT“, neboť není zřejmé, že by místnost byla takto označena již v době rozhodování žalovaného, a zároveň platí, že je tato místnost přístupná pouze přes prostory pro veřejnost („VÝČEP“) nebo z venku.

[5] V kasační stížnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Stěžovatel nesouhlasí s názorem krajského soudu, že místnost nesplňuje požadavky stanovené v § 24 odst. 5 zákona o státní

pokračování

sociální podpoře. Bytem se pro účely tohoto zákona rozumí i samostatná obytná místnost splňující požadavky na trvalé bydlení. Sdělení stavebního úřadu ze dne 25. 4. 2024 přitom jasně uvádí, že stěžovatelem užívaná místnost splňuje podmínky obytné místnosti, a je tudíž určena k trvalému bydlení. Dle stěžovatele lze dovodit určení k trvalému bydlení z toho, že se při komunikaci se stavebním úřadem předcházející udělení souhlasu se změnou užívání místnosti dotazoval, za jakých podmínek bude moci v objektu bydlet trvale, čemuž odpovídá i to, že některé z dotčených orgánů v řízení týkajícím se změny účelu užívání místnosti označovaly budovu jako stavbu pro trvalé bydlení. Nejasnosti vyplývající z jednotlivých sdělení stavebního úřadu měly být odstraněny žalovaným či správním orgánem I. stupně, nemohou být kladeny k tíži stěžovateli. Ten uznal, že v jeho nájemní smlouvě je uvedeno, že může WC užívat „společně“, tím však bylo myšleno společné užívání s členy jeho rodiny, nikoliv se všemi zaměstnanci či zákazníky. Ze záznamu z místního šetření krajské hygienické stanice ze dne 14. 10. 2024 vyplývá, že v místnostech 1.04 a 1.05 (WC muži a WC ženy) jsou WC vyhrazené pro personál, a místnost 1.09 tedy logicky zbývá pro stěžovatele bydlícího v místnosti 1.02.

[6] Stěžovatel též upozornil, že podal žalobu ke krajskému soudu v obdobné věci (jednalo se jen o jiné období, za které byl žádán příspěvek na bydlení). O této žalobě rozhodoval jiný soudce, nařídil však ústní jednání na stejný den jako v nyní posuzované věci a vydal téměř doslovně shodný rozsudek. Je tedy zřejmá dohoda dvou soudců, kteří nerozhodovali nezávisle, ale vzájemně se radili a činili stejné závěry.

[7] Žalovaný se k podané kasační stížnosti nevyjádřil.

[8] Nejvyšší správní soud (NSS) nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátkou. Vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost proti rozhodnutí ve věci, ve které rozhodoval specializovaný samosoudce, se Nejvyšší správní soud dále ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[9] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech, v nichž o žalobě rozhodoval specializovaný samosoudce, přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že podaná kasační stížnost předestírá k rozhodnutí především otázku výkladu definice bytu podle § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Uvedená otázka ovšem v daném případě podle

přesvědčení Nejvyššího správního soudu nezasluhuje pozornosti z důvodů ad (1) až (4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázku, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, resp. byla řešena rozdílně či vyžadovala učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Naopak krajský soud posoudil případ stěžovatele v souladu s konstantní judikaturou, od které Nejvyšší správní soud neshledal důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[11] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[12] Podle § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře „[b]ytem se pro účely tohoto zákona rozumí soubor místností nebo samostatná obytná místnost, které svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňují požadavky na trvalé bydlení a jsou k tomuto účelu užívání určeny podle stavebního zákona nebo jsou zkolaudovány jako byt“.

[13] K výkladu citovaného ustanovení se NSS opakovaně vyjádřil. Definice bytu byla do zákona o státní sociální podpoře převzata z § 3 písm. g) vyhlášky o technických požadavcích na stavby. Vedle materiální podmínky (stavebně-technické uspořádání a vybavení splňující požadavky na trvalé bydlení) obsahuje ustanovení též podmínku formální v podobě účelového určení užívání obytných místností k trvalému obývání podle stavebního zákona či kolaudace těchto místností jako bytu. Je třeba mít na paměti, že příspěvek na bydlení se pojí pouze s vlastnictvím nebo nájemním vztahem k bytu, zatímco bydlení v jiných ubytovacích zařízeních lze řešit pouze doplatkem na bydlení ze systému pomoci v hmotné nouzi (viz rozsudky NSS ze dne 27. 3. 2019, č. j. 6 Ads 269/2018-17, ze dne 28. 11. 2019, č. j. 7 Ads 254/2019-16, ze dne 16. 12. 2019, č. j. 10 Ads 21/2019-23, ze dne 29. 4. 2020, č. j. 3 Ads 78/2018-21, ze dne 26. 6. 2018, č. j. 9 Ads 253/2017-26, ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Ads 268/2017-28, nebo ze dne 18. 12. 2020, č. j. 5 Ads 83/2020-23). NSS též dospěl k závěru, že jedním z pojmových znaků bytu je, že se jedná o ucelenou jednotku schopnou plnit samostatně funkci bydlení (srov. rozsudky ze dne 6. 10. 2010, č. j. 3 Ads 23/2010-98, č. 2267/2011 Sb. NSS, ze dne 15. 2. 2017, č. j. 3 Ads 9/2016-29, či recentní usnesení ze dne 11. 12. 2024, č. j. 6 Ads 150/2024-31).

[14] Z judikatury rovněž vyplývá, že byt, který nesplňuje podmínky § 10 odst. 6 vyhlášky o technických požadavcích na stavby, nelze považovat za byt coby místnost či soubor místností určených k trvalému obývání (např. usnesení NSS ze dne 24. 4. 2024, č. j. 4 Ads 247/2023-54, ze dne ze dne 9. 11. 2021, č. j. 6 Ads 267/2021-36, ze dne 18. 11. 2021, č. j. 5 Ads 257/2021-38, či z téhož dne č. j. 5 Ads 259/2021-37). Podle uvedeného ustanovení „[k]aždý byt musí mít alespoň jednu záchodovou mísu a jednu koupelnu. U každé samostatné provozní jednotky s pobytoвыми místnostmi se počet záchodových mís stanoví podle účelu jednotky a počtu jejích uživatelů v souladu s příslušnými normovými hodnotami. Záchod nesmí být přístupný přímo z pobytové místnosti, nebo z obytné místnosti, jde-li o jediný záchod v bytě.“

[15] Krajský soud shora uvedenou judikaturu nepopřel, pokud dospěl k závěru, že stěžovatelem obývanou místnost 1.02 nelze považovat za byt podle § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Je totiž zcela zřejmé, že se nejedná o ucelenou jednotku schopnou samostatně sloužit k trvalému bydlení. Jak správně upozornil krajský soud, místnost 1.09 nesplňuje požadavek § 10 odst. 6 vyhlášky o technických požadavcích na stavby, neboť

pokračování

neobsahuje záchodovou mísu – ta není součástí stavebně-technického řešení posuzované místnosti, ale je přístupná pouze přes místnosti občanské vybavenosti (zejm. „VÝČEP“) či z venku, tj. z prostor přístupných veřejnosti. Nejde přitom o budovu určenou k trvalému bydlení, ale dle slov samotného stěžovatele o restaurační zařízení. Již jen z toho důvodu obстоjí závěr žalovaného, že posuzovaná místnost nesplňuje požadavky § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře, neboť se nejedná o místnost uspořádanou, vybavenou a určenou k trvalému bydlení.

[16] Nadto nutno podotknout, že z obsahu správního spisu (zejména ze stěžovatelem předložené nájemní smlouvy) vyplývá, že měl být stěžovatel coby nájemník oprávněn využívat společné prostory (kuchyň a WC), což lze jen stěží vyložit jinak, než že WC sdílí se zákazníky či personálem provozovny. Pokud jde o obsah záznamu z místního šetření krajské hygienické stanice ze dne 14. 10. 2024, krajský soud zcela případně upozornil, že nevypovídá o stavu k okamžiku rozhodování žalovaného, který je pro posouzení věci rozhodný (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Záchodová mísa a koupelna, které měl mít stěžovatel k dispozici, tedy byly nejen umístěny v restauraci mimo posuzovanou místnost, ale evidentně ani nesloužily výhradně stěžovateli.

[17] Výše uvedenému odpovídá i obsah sdělení stavebního úřadu ze dne 14. 3. 2022, které si správní orgán I. stupně vyžádal a vycházel z něj v souladu s judikaturou (srov. výše označený rozsudek NSS č. j. 5 Ads 83/2020-23, zejm. bod [30], či usnesení NSS ze dne 18. 11. 2021, č. j. 5 Ads 259/2021-37, bod [8]). V tomto sdělení stavební úřad vysvětluje, že sice souhlasil se změnou účelu místnosti na „místnost pro bydlení“ (souhlas ze dne 10. 5. 2021), nikoliv však na byt či obytnou místnost určenou k trvalému bydlení právě s odkazem mj. na nesplnění požadavků stanovených § 10 odst. 6 vyhlášky o technických požadavcích na stavby.

[18] Na tom nic nemění ani sdělení stavebního úřadu ze dne 25. 4. 2024 týkající se otázky, zda posuzovaná místnost splňuje podmínky pro trvalé bydlení ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Byť je toto sdělení poněkud nepřesné, nezpochybňuje závěr žalovaného, že posuzovaná místnost není bytem ve smyslu posledně označeného ustanovení. Stavební úřad znovu upozornil, že souhlasil toliko se změnou účelu užívání na „místnost pro bydlení“, nikoliv na byt. Následně sice uvádí, že místnost splňuje podmínky obytné místnosti [tou se podle § 3 písm. i) vyhlášky o technických požadavcích na stavby rozumí součást bytu určená k trvalému bydlení], z toho však nelze dovodit nic jiného, než že by místnost byla způsobilá být součástí bytu jakožto obytná místnost; součástí bytu ovšem není. Nelze dovozovat, že by stavební úřad tímto vyjádřil názor, že je namístě rezignovat na ostatní požadavky kladené na byt či že by snad měl tyto požadavky za splněné.

[19] Ostatní stěžovatelem uváděné okolnosti týkající se toho, že zahajoval stavební řízení z důvodu, aby mohl v objektu trvale bydlet, jsou pro posouzení jeho nároku na příspěvek na bydlení zcela nepodstatné. Mohou-li o něčem vypovídat, pak nejvýše o pochybení jiných správních orgánů v jiných řízeních a při jiných postupech, nikoliv o nezákonnosti rozhodnutí žalovaného.

[20] Nejvyšší správní soud se konečně neztotožňuje ani s názorem stěžovatele, že soudci krajského soudu nerozhodovali nezávisle, když nařídili jednání v nynější a obdobné věci (zřejmě míněna věc posuzovaná krajským soudem pod sp. zn. 64 Ad 10/2024) na stejný den

a následně vydali shodná rozhodnutí. K tomu zdejší soud uvádí, že sladěný postup různých soudců v obdobných věcech a vzájemná konzultace v rámci jedné soudní instance nezpochybňuje nezávislost ani nestrannost rozhodujících soudců; naopak jde o postup související se zachováním jednoty judikatury (viz usnesení NSS ze dne 31. 5. 2006, č. j. Nao 7/2006-121). Nelze tedy z tohoto důvodu uvažovat o tom, že by ve věci rozhodoval vyloučený soudce ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s.

[21] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení krajského soudu, který se svým postupem nikterak neodchyluje od shora uvedené judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji shledal ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[22] Při rozhodování o nákladech řízení Nejvyšší správní soud vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení se tedy v takovém případě opírá o § 60 odst. 1 a v daném případě rovněž § 60 odst. 2 (nikoli však odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, nicméně právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti vůči neúspěšnému stěžovateli mu dle § 60 odst. 2 s. ř. s. nenáleží.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 22. května 2025

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu